

HAZAI *Karst- és barlangkutatói* ESEMÉNYEK

HÉVIZES BARLANGOK GENETIKÁJA ÉS KÉPZŐDMÉNYEI

NEMZETKÖZI KONFERENCIA

A Társulat 2004. június 21–24. között rendezte meg – a Pál-völgyi-barlang felfedezésének 100. évfordulója alkalmából – a Hévízes barlangok genetikája és képződményei c. nemzetközi konferenciát. A rendezvényen összesen 45 fő (38 magyar, 7 külföldi) vett részt; az elhangzott 29 előadás (26 magyar, 3 külföldi) közül 21 foglalkozott a hévízes barlangok elméleti kérdéseivel ill. bemutatásával, míg 8 előadás a Pál-völgyi-barlang széles skálán mozgó témakörű bemutatásával.

A konferencia résztvevői meglátogatták a Gellért-hegy hévízes barlangjait, valamint a Gellért-fürdőből kiinduló hévízfeltároló alagutat. Elsősorban a külföldiek számára volt lehetőség a Budai-hegység hévízes nagybarlangjainak (József-, Ferenc-, Mátyás-, Szemlő-hegyi- és Pál-völgyi-barlang) meglátogatására.

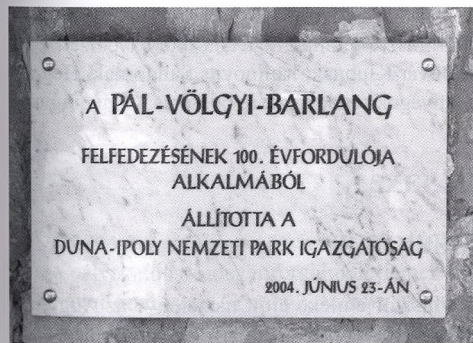
Esténként a Budai-hegység hévízes barlangjainak bemutatását jól kiegészítő dia- és videovetítésekre került sor.

Június 23-án – a konferencia eseményei közé iktatva, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság rendezésében – került sor a Pál-völgyi kőfejtőben felállított sátorban a 100. éves évforduló ünnepi megemlékezésére, melynek programján ünnepi és értékelő beszédek, az évfordulóra megjelent Pál-völgyi-barlang könyv bemutatója (ismertetését lásd más helyen), majd a barlangbejáratnál emléktábla leleplezése és barlanglátogatás szerepelt. Végül a rendezők sajtótájékoztatót tartottak és fogadást adtak a konferencia résztvevőinek és a meghívott vendégek részére. A sátorban a barlang felfedezésének és 100 éves történetének korabeli dokumentumaiból kisebb kiállítás volt látható.

Este a kőfejtő színpadán a Miskolc Dixieland Band adott élvezetes hangversenyt.

100. éves évforduló ünnepi megemlékezése a Pál-völgyi kőfejtőben felállított sátorban. Megnyitót tart Haraszthy László helyettes államtitkár, a Természetvédelmi Hivatal elnöke

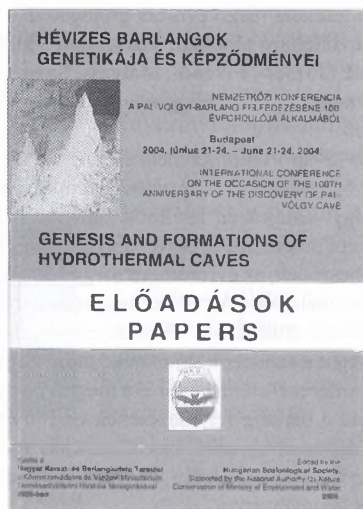

A barlang bejárata mellett elhelyezett emléktábla

A konferencia csütörtökön koradélután zárófogadással fejeződött be. A rendezvényről kedvező, elismerő véleményeket kaptunk. Különösen a külföldiek szóltak elragadtatással mind a konferencia szervezéséről, mind a meglátogatott barlangokról.

Az elhangzott előadásokat tartalmazó kiadvány 2005-ben jelent meg, és az alábbi előadások szövegét, esetenként összefoglalását tartalmazza A/4 formtumban, 140 oldal terjedelemben.

- AUDRA PHILIPPE: *Hydrothermal Karst and Caves in Southern France.*
- FRUMKIN AMOS: *Hydrothermal Caves in Israel.*
- KARDOS L.–KARDOS A.–KARDOS B: *A Gellért-hegy barlangjai.*
- HAZSLINSZKY TAMÁS: *A Pál-völgyi-barlang kiépítése és idegenforgalma.*
- KOCSIS ÁKOS: *Újabbán megismert termálkarsztos barlangok a Dunántúli-középhegységi karszt K-i részén.*
- KOLLÁTH JÁNOS: *A tapolcai barlangrendszer kutatásának újabb eredményei.*
- KORPÁS LÁSZLÓ: *Negyedidőszaki travertínok, mint paleokarsztvízszintek jelzői a Budai-hegységben.*
- LEÉL-ÖSSY SZABOLCS: *A József-hegyi-barlang fejlődéstörténete.*
- LEÉL-ÖSSY SZABOLCS: *A budai termálkarsztos barlangok genetikája és értékei.*
- LÉNÁRT LÁSZLÓ: *Termálkarsztok Észak-Magyarországon és Dél-Szlovákiában, hévizes barlangképződésre utaló nyomok e területek barlangjaiból.*
- LORBERER ÁRPÁD: *Hydrogeological Characteristics of Thermal Karstic Springs and Wells of Budapest.*
- MÜLLER PÁL MIHÁLY: *Role of Deep Crustal or Mantle Carbon Dioxide in the Formation of the Buda Caves and in that of other Hydrothermal Caves.*
- NYERGES ATTILA: *A Pál-völgyi-barlang térképe.*
- NYERGES ATTILA: *A Solymári-ördöglyuk.*
- PAVUZA RUDOLF: *Hydrothermalkarst in Austria.*
- RAJ CZY M.–BUCZKÓ K.–HAZSLINSZKY T: *Küzdelem a lámpaflóra ellen: Pál-völgyi-barlang 1992–2004.*
- SÁSDI LÁSZLÓ: *A Mátyás-hegyi-barlang üledékes kitöltésének vizsgálata*
- SÁSDI LÁSZLÓ: *Gázburorékok áramlásának szerepe a barlangok kialakulásában.*
- SZABÓ ZOLTÁN: *A Tapolcai-tavasbarlang hidrológiai és morfológiai viszonyai.*
- SZABÓ ZOLTÁN: *A budapesti Ferenchegyí út barlangjainak kutatása.*
- SZABÓ ZOLTÁN: *Morfológiai elemek néhány miocén kori mészkőben keletkezett barlangban.*
- SZÉKELY KINGA: *A Pál-völgyi-barlang feltárástörténetének korai szakasza.*
- SZÉKELY KINGA: *A Pál-völgyi-barlang történetének jelentősebb személyiségei.*
- TAKÁCSNÉ BOLNER KATALIN: *Denevérfaunisztikai vizsgálatok a Pál-völgyi-barlangban.*
- TAKÁCSNÉ BOLNER KATALIN: *A Pál-völgyi-barlang képződmény-ritkaságai.*
- TAKÁCSNÉ BOLNER KATALIN: *Comparative Analysis on the Morphology of Rózsadomb Caves.*
- TÓTH JUDIT–DEZSŐ JÓZSEF: *A siklósi Váraljai-barlang kiváltsái, gömbfülkéi és a barlangi tó vízkémiája.*
- VERESS MÁRTON–ZENTAI ZOLTÁN–SZUNYOGH GÁBOR–PÉNTÉK KÁLMÁN: *Gömbüstök kialakulása és annak matematikai modellezése.*

Végül köszönetet mondunk a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumnak, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságnak, a II. ker. Polgármesteri Hivatalnak, az Amphora Búvár Klubnak, Kalinovits Sándornak, Hégráth Lászlónak, akik anyagi és technikai eszközökkel, valamint archív anyagok rendelkezésre bocsátásával támogatták a konferenciát és segítették annak sikeres lebonyolítását.

H. T.

ROBERT TOWNSON EMLÉKÜLÉS

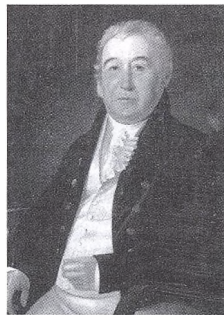
A nagy XVIII–XIX. századi angol utazó, természettudós, polihisztor emléke előtt tisztelegve az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság a Kossuth Lajos Tudományegyetemmel közösen 2004. július 14-én emlékülést szervezett Aggteleken, a Cseppkő szállóban.

Robert Townson 1793-ban járta be az akkori Magyarország északi területeit, érintve a Gömör-Tornai-karsztot, melynek során bejárta a Baradla-barlangot is. Megfigyelései, amelyeket 1797-ben adott közre *Travels in Hungary with short account of Vienna in the year 1793* c. munkájában, több tudományág számára forrásértékűek és kiemelkedő kutatástörténeti jelentőségűek.

Az emlékülésen Hugh Torrens professzor: *Robert Townson, on extra-ordinary traveller and natural philosopher* és Hadobás Sándor: *Robert Townson „Travels in Hungary...” című könyvének barlangtani vonatkozásai* címmel tartott előadást.

Ezt követően a Baradla-barlang előtt emléktáblát avattak, majd a barlang Tigris-terében tartott hangverseny zárta az emlékülést.

Szerkesztőség

EMLÉKÜLÉS HERMAN OTTÓ HALÁLÁNAK 90. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

A miskolci Herman Ottó Múzeum, a Szeleta Alapítvány, a Miskolci Egyetem Ős- és Ókortörténeti, ill. Természetföldrajz-Környezettani Tanszéke és a Magyar Földrajzi Társaság Borsodi Osztálya 2004. december 13-án emlékülést rendezett a lillafüredi Palota szálló Beatrix-termében.

A megnyitókát követően dr. Hevesi Attila tanszékvezető egyetemi tanár *Herman Ottó életpályája*, Dobrossy István levéltár igazgató *Herman Ottó miskolci kapcsolatai és miskolci hagyatéka*, Barati Sándor, a Kelet- és Közép-Európai Munkacsoport, a Biodiverzitás Megőrzéséért Munkacsoport munkatársa *Herman Ottó, mint a magyarországi állatvilág kutatója, a hazai természetvédelem egyik megeremtője*, dr. Ringer Árpád tanszékvezető egyetemi docens *Herman Ottó és a magyarországi őstörténettudomány*, Tóth Arnold múzeumi osztályvezető *Herman Ottó és a magyar néprajztudomány*, Rémiás Tibor múzeumi osztályvezető *A politikus Herman Ottó* címmel tartott előadást.

Az ebédszünetben a résztvevők felkeresték a felsőháromi temetőben Herman Ottó síremlékét. A szervezők részéről dr. Besenyei Lajos, a Miskolci Egyetem rektora és dr. Hevesi Attila egyetemi tanár, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat nevében Hazslinszky Tamás társelnök helyezték el koszorút.

A résztvevőket a Szeleta Alapítvány a Palota Szálló Mátyás-termében ebéden látta vendégül.

A rendezvényen bemutatásra került „Az utolsó magyar polihisztor” címmel 232 oldalas Herman Ottó bibliográfia.

A sikeres és nagy érdeklődéssel kísért emlékülés dr. Ringer Árpád zárszavával ért véget.

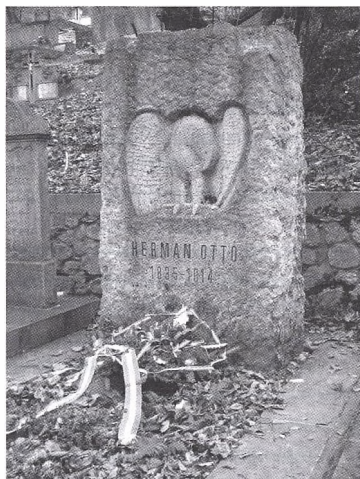
Szerkesztőség

SZÉP MAGYAR TÉRKÉP 2004

A 2004 évi pályázatra összesen 112 tételt neveztek be készítőik vagy kiadóik.

A pályázaton az idegenforgalmi térképek és térképes kiadványok kategóriában első díjat nyert a Cartographia Kft. által gondozott *Gömör-Tornai-karszt és a Cserehát útikönyv és turistaatlaz* c. kiadvány. A térképi rész, valamint a részletes útikönyv azonos részletességgel ismerteti mind a magyar, mind a szlovák területrészt.

Szerzők: dr. Dénes György, Berki Zoltán és társaik.

EMLÉKTÁBLA LOKSA IMRE TISZTELETÉRE

Dr. Loksa Imre egyetemi tanárnak, a zoológia és a barlangbiológia kiemelkedő alakjának, Társulatunk egykori tagjának, Dudich Endre professzor halála után a Baradla-barlangi barlangbiológiai laboratórium vezetőjének emléktábláját 2005. május 7-én helyezte el mintegy 30 hazai és külföldi tisztelője a Keszthelyi-hegységben levő Kovács-hegyen, kutatásainak egyik kedvelt helyén. Faunisztikai vizsgálatokat végzett a Szabadság-barlangban és ő kezdte meg az felszíni karsztok talajon és talajban élő állatvilágának feldolgozását.

Az emléktábla a fölöttébb ritka természeti jelenségnek, a Bazalt-utcának a közepén, a Vadlány-lik előterében hirdeti dr. Loksa Imre munkásságát és egyben a természet megismerésének és megvédésének fontosságát.

Eszterhás István és a Szerk.

SZEMLŐ-HEGYI-BARLANG FELFEDEZÉSÉNEK 75. ÉVFORDULÓJA

Társulatunk a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságával közösen 2005. október 5-én ünnepi rendezvényt szervezett a barlang felfedezésének 75. évfordulója tiszteletére. A megemlékezésre teljesen megtelt a vetítőterem, ahol Fűri András nemzeti park igazgató üdvözölte a megjelenteket, majd Haraszthy László helyettes államtitkár, a Természetvédelmi Hivatal elnöke, Horváth Csaba, Budapest II. kerületének polgármestere és dr. Leél-Össy Szabolcs, Társulatunk elnöke mondott ünnepi köszöntőt.

A továbbiakban a barlang felfedezés- és kutatástörténetéről dr. Szunyogh Gábor és Horváth János előadását – a szerzők más irányú elfoglaltsága miatt – Maucha László olvasta fel (lásd alább), földtani viszonyairól és ásványképződményeiről dr. Leél-Össy Szabolcs és Takácsné Bolner Katalin, kiépítéséről és idegenforgalmáról Hegedűs András és Balázs Andrea tartott előadást.

A rendezvény keretében került sor az évforduló alkalmából meghirdetett barlangi fotópályázat eredményhirdetésére és a beérkezett képekből összeállított fotókiállítás megnyitására. Dr. Juhász Árpád, a zsűri elnöke ismertette a bíráló bizottság döntését.

A fotópályázat két kategóriában került meghirdetésre. A Szemlő-hegyi-barlang kategóriába összesen 11 kép érkezett, egyetlen pályázótól. A zsűri a kategóriában meghirdetett valamennyi díjat Hegedűs Andrásnak ítélte oda. A Budai-hegység barlangjai kategóriába összesen 38 felvétel érkezett. A bíráló bizottság a kategóriában az I. és II. díjat ugyancsak Hegedűs Andrásnak ítélte a „Kinizsi-pályaudvar”, valamint „Gipszkristályok” című felvételéért. A kategóriában a III. díjat Kocsis Ákos nyerte a Remete-hegyi-barlangot ábrázoló, „Fokozott védelem” című felvételével.

Az ünnepség hátralévő részében Székely Kinga avatta fel a barlang kiállítóhelyiségében Kessler Hubert tiszteletére a Társulat által készített emléktárlót, majd Haraszthy László leleplezte a barlang bejárata fölött elhelyezett emléktáblát.

A résztvevők ezt követően rövid barlangtúrát tettek, majd a rendezvényt állófogadás zárta. Az évforduló alkalmából a nemzeti park színvonalas színes szóróanyagot jelentetett meg angol, német, francia és olasz nyelvű összefoglalással.

Haraszthy László és Fűri András leleplezi az emléktáblát

F. N.